

A hetvenes évek közepétől Székesfehérváron növekedő kisközösségek rendszeresen eljártak Duna-almásra, az ottani református otthonba az értelmi fogyatékos gyermekeket a nyári szabadságolások alatt ápolni, az otthon karbantartási és konyhai munkáiban segíteni. Ennek a korszaknak az elmélkedéseiből, beszámolóiból is bemutatunk majd egyszer egy csokrot. A nyolcvanas évek közepén viszont elindulhatott egy már önálló akció: fogyatékos gyermekek nyaraltatása Söréden, az üres plébánián.

SÖRÉD

A nyaraltatás fő szervezője Dr. Simonyi Gyula ügyvéd.

Dr. S. Gy.: Három gyermekünk és 12 unokánk van. Személyes indíték vezetett. Az első unokánk, most 17 éves leány, súlyos testi és szellemi fogyatékos. Amikor ápoltuk, gondoztuk, akkor határoztam el, hogy próbálom segíteni más hasonló sorsú gyermekeknek is. Tizenöt gyermek kétételes nyaraltatásával kezdtük, teljes csendben, csak a mi kisközösségi köreink tudták. Az évek során ez fokozatosan bővült, kapott nagyobb nyilvánosságot, amikor már a célt látva az akkori állami szervek is, ha nem is jóváhagyólag, de elnézték ezt.

Az idén 42 gyerek nyaralt Söréden. Az egyik turnus vezetője Mihályi István mérnök volt.

M. I.: Legidősebb, keresztes nővér nagynéném a szüleim mellett meghatározó volt a neveltetésben. Később találkoztam olyan emberekkel, akik mellém álltak, akik segítettek, akik hívtak ide Sörédre is. 87-ben találkoztam az ott tábori orvosként szolgáló Mátyás Évával. A találkozásból házasság lett.

Millai Mihályné lánya, Mariann is ott volt a táborban. Ő az egyetlen gyerek?

M. M-né: Ő a negyedik. Tizenhat éves és a legelső pillanattól ilyen mozgássérült. Türelmes beteg. Amikor két műszakba jártam, az apja vagy a bátyja is elláthatta a kis Marikát.

Mariann, mesélj a táborról.

M. M.: Nagyon jó volt, kellemes. Voltak ott barátaim.

Kovácsné Deák Éva kilenc éves fia, Peti is Söréden nyaralt.

K. D. É.: Peti egyéves korában gennyes agyhártyagyulladásra kapott és azóta súlyosan fogyatékos. Úgy kell ellátni, mint egy csecsemőt. Járni tud, valamennyit lát és hall, de szellemileg is fogyatékos. Férjemmel együtt tanárok vagyunk. Van még egy nagyobb lányunk és két kisfiunk. Nagyon kevés idő jut a többire, ezt meg kell mondnom, mert Peti ellátása napi 5-6 órát vesz igénybe. Egy etetés kb. másfél óra. De kapunk is hozzá erőt, férjemmel együtt. S a barátaink is rengeteget segítenek.

A másik három gyerek hogy viseli a negyediket?

A kislánnyal épp most beszélgettünk róla, hogy neki természetes Peti betegsége, hiszen 3 éves kora óta ebbe nőtt bele. A két kisfiam is ilyennek fogadja el Petit, bár fölteszik néha a kérdést, hogy nem is gondoltam volna. Boldogan újságolta, hogy a Petit mennyire szereti mindenki. A többiek szeretetén keresztül ismét megerősítést kapott

az ő testvéri szeretete is.

Peti mennyire tudja felfogni azt, hogy ő most közösségben van, hozzá hasonló emberek közt?

A nyaraltatás után egyszer Kristóf nálunk volt, s Peti odament hozzá, megölelte, a maga módján megpaskolta, rámosolygott, hozzábújt. Ez volt az első olyan alkalom, hogy a szülein kívül mást is megölelt.

Most már áruljuk el, hogy Vadovics Kristóf kicsoda.

V. K.: Tizennyolc éves vagyok, négy éve járok Sörédre, két éve ápolóként. Korábban féltem a sérült emberektől és talán undor fogott el, amikor rájuk néztem. Most próbálom szeretettel rájuk nézni, elfogadni őket olyanok, amilyenek, az embert nézni bennük.

Megváltoztál ettől?

Felszabadultabb lettem, több barátot szereztem.

Farnady Rútáról azt mondta Simonyi Gyula, hogy messziről érkezett. Mit jelent ez?

F. R.: Egész más barátaim voltak, más családi háttérből, más felfogású emberek közül kerültem ide tizennégy éves koromban. Nem voltam boldog, bár általában jó hangulatú ember vagyok, legalábbis úgy tűnik. Nagyon sokat segített a közösség, ahol

éreztem: figyelnek rám, számítnak rám; ahol nem csak annyit kérdeznek, hogy vagy és elbeszélgetünk az időjárásról meg az iskoláról, hanem kíváncsiak arra, hogy én ki vagyok.

Mit jelent ápolónak lenni Söréden?

Egy sérült gyerektől teljes mértékben felölök vagyunk, hogy enni adjunk neki, megmosdassuk, elbeszéljünk vele, örömet szerezzünk neki, hogy közösségi élménye legyen, hogy ne az ápolója, hanem a barátja legyek. Már a nyaraltatás előtt megkapjuk a címet, hogy kire fogunk vigyázni, meglátogatjuk, a család elmondja, mit kell csinálni vele. Többnyire ismerjük őket az előző évekről is. Barátságok szövődnek az ápolók és a gyermekek között.

Ha nekem valaki a barátom, attól még nem tudom, hogy kell bepelenkázni.

Egy nő számára nem olyan nagy kunszt bepelenkázni egy gyereket. Hat éves voltam, amikor az öcsém született, már akkor gyakoroltam.

Osztálytársaid mit szólnak, amikor megtudták, hogy te mivel töltöd a nyaraidat?

A fele hülyének nézett, a másik fele megkérdezte, hogy mennyit kapunk érte.

Építő és nyaraltató tábor

Söréd. Az országban lakók többsége nem ismeri ezt a Székesfehérvártól kb. 20 km-re található kis falut, amelynek „különlegessége”: a megüresedett plébániát átalakították mozgássérült gyerekek nyári táborozási helyévé. A megyei újság 88-ban említette először a tábor létezését — egy mondat erejéig. Tavaly már cikket írtak róla.

Idén tavasszal nagy munka vette kezdetét. Lebontottuk a raktárat és a fiúszállást, majd egy új épületrészt építést kezdtük el. Sok diáknak ráment az egész tavaszi szünete, de bőségesen kárpótolta ezt a jó hangulat, az együtt végzett munka öröme, a tudat, hogy az új házrész valóban a gyerekeknek és nekünk készül. Legnagyobb részt Deli Józsefnek köszönhető, hogy nyáron már használni lehetett a fedett ebédlőt, a padlást, az orvosi szobát és a fiúszállást. Tervező, anyagbeszerző, mester, segédmunkás és munkástoborzó volt egy személyben.

A tábori misék hangulata felszabadultabb a megszokottól. Utána a gyerekek sokszor vidám énekléssel folytatják Isten dicséretét. A közös étkezéseknek is jó hangulata van. Dezső bácsi finom főztjét egymást segítve találják fel. Mindez az első keresztyény gyülekezethez hasonlít: „Egy szívvel — lélekkel mindennap öszszegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg és tiszta szívvel vették magukhoz az ételt...”

Napközben vidám zsbongás hallatszik a plébánia felől. Többen az udvaron játszanak, mások a faluban sétálnak. Az évente visszatérő gyerekek sok ismerőst, barátot köszöntenek az utcán.

Az eredeti plébániára szinte rá sem lehet ismerni. Többször át lett alakítva, a falakat gyerekrakozok, mesefigurák, szövegek töltik be. „Amit egynek is tettetek a legkisebbek közül, nekem tettétek.” De többről és nehezebből van szó, mint tettekről. A kezdeti lendület, frissesség szertefoszlik. A belső túzról tanúskodó szemek körül megjelennek a fáradtságot jelző karikák. Már nem is olyan könnyű mosolyogni. Elviselni, hogy a gyermek már századszor akar sétálni, és századszor is jókedvűen sétálni vele: igazi megméretetés ez önmagunk előtt.

Látásból érthetetlen, miért jön ide ennyi fiatal, ahelyett, hogy a Balaton partján napoznának vagy kirándulnának a hegyekben. Nem csak a régi ismerősökkel akarnak újra találkozni, nem csak az éjszakai vidám órák hiányoznak. Néha a felnőtteknek van szüksége rá, hogy egy kisgyerek megfogja a kezét. Talán mindnyájunk nevében írta Pilinszky János:

„Boldogtalan a pillanat, mikor fölfedezi az árva önmagát, s arra gondol, hogy másnak is fontos lehet a kéz, e görbesség, s azontúl arra vágyik, hogy szeressék.”

Regőczy Tamás

És mennyit kaptok érte?

Azt a sok mosolyt és szeretetet és vidámságot és élményt, ami egy egész éven át elkísér minket. Ez több minden pénznel.

A szakács egy pici, kékszemű és egészen ősz bácsi, Turcsik Dezső.

T. D.: Gyuszi bácsi négy éve megkért, hogy vállaljam el a konyhavezetést és főzést. Az egy hét alatt, amit ott tapasztaltam, a gondozók és a gondozottak közti harmóniát, szeretetet, példás életet, az engem anynyira megfogott, hogy most a negyedik évet töltöttem ott. A Földmérés Főiskolán töltöttem az utolsó tizenöt évemet, mint képzett vendéglátós üzletvezető és szakács, most a hetvennegyedik évemet taposom. Három gyermekem van. A feleségem szintén vendéglátós és ő is nagyon jól tud főzni és süteményeket kitűnően készít, azt én tanulom tőle.

szőr kétségtelenül idegenkedtek. Az idő múltával ez egyre inkább rokonszenvvé változott. A „sörédi szellemiség”, hogy az ápolók és a gyerekek szeretetközösséget alkotnak, barátkoztak, egymásra figyeltek, együtt pihentek, játszottak, imádkoztak, ez a szellem kisugárzott a falura is. Észrevették, hogy ez nem üzleti vállalkozás. A rokonszenv mára kifejezett szeretetté, féltéssé alakult.

A sok ajándék csak a falubeli hívőkól érkezik, vagy másoktól is?

Nyugodtan mondhatom, hogy az egész falutól, mindenki magának tekinti ezeket a gyerekeket, hitbeli hovatartozás nélkül.

Az egészségügyi szakmai hozzáértést hogyan oldották meg?

Az ápolók részére évek óta előkészítő előadásokat tartanak szakemberek. Közülük három orvosnő, dr. Mányok Éva, dr. Vados

teljes életet élni, társakat találni. A másik: rendkívül örülök annak, ha nem mozgássérültek érdeklődnek ennek a társadalmi rétegnek a problémái iránt. Mert a mi teljes rehabilitációhoz erre van szükség. Nekünk, mozgássérülteknek és nem-mozgássérülteknek együtt kell élnünk a társadalomban. Egy harmadik vágyam is volt, hogy ezek a nem-mozgássérült fiatalok, ha megismerik a mozgássérült életét, problémáit, akkor megpróbálnak értük tenni valamit.

Egy fogyatékos embernek mennyit adhat a hit?

Azt gondolom, hogy az embernek mindig nyitottnak kell lennie és ha valakinek az kell az élet elviseléséhez, hogy higgyen egy rajtuk kívül álló hatalomban, én azt mondom, kapja meg. A lényeg, hogy nyúljon felé egy kéz.

Az előbb, amikor Gyűszű Gábor megérkezett, felujjongott a társaság.

Gy. G.: Szeretem ezt a társaságot nagyon. Jókat lehet beszélgetni. Tizennyolc éves múltam. Nyitott hátterinccel születtem. Három húgom van. Kijártam a nyolc osztályt magánúton s azóta nem csinállok semmit, csak vagyok. Szeretnék telefonnal foglalkozni, megrendeléseket fölvenni. Most van is remény, hogy ilyen munkát csinálhatok és otthon. Egy ideje már egyedül is le tudok menni a ház elé tolokocsival és elég sok barátom van ott a ház körül is.

Megszervezték, hogy a sörédi nyaraltatottak levelezzenek egymással év közben. Már aki tud írni.

Nekem is a napjaim jó része azzal telik, hogy levelezek. Sajnos nagyon lassan megy az írás, egy nap csak egy levelet tudok megírni. Sörédi ápolóim is visznek sokfelé, év közben. Béder Andrásal is szoktam menni.

Béder Andrásról is azt mondták, hogy messziről jött.

B. A.: Én úgy érzem, hogy éppen közelről jöttem, mert intézetben nevelkedtem és ezek a gyerekek sokkal közelebb állnak hozzám. Az intézetben ugyanúgy voltak szellemi fogyatékos gyerekek. Biztos, hogy én valahol ezekre sokkal érzékenyebb vagyok. S hogy ők mit jelentenek az életemben, azt nem lehet elmondani, mert ők igazán sokat kapunk, ahogy mondta Rita, a tekintet, a mosoly, a gesztus, a kézmozdulat. Egy barátomnál lakom itt Fehérváron. Úgy érzem, ha megérek arra, hogy a társadalom peremére szorított emberekkel foglalkozzam, akkor megpróbálom.

Mondd csak, amit csinálsz, kicsit nem öngyógyítás?

De igen. Mindig az jut eszembe, amikor egy kisgyereket megsimogatok, mintha talán engem kellene megsimogatni. Azt hiszem, minden emberi szenvedést és mindent át lehet formálni úgy, hogy másik embert segítsen.

(Sombor Judit rádióriportja alapján összeállította ifj. S. Gy.)

A konyhavezetők panaszkodni szoktak, hogy a pénzből egyszerűen képtelenség kijönni.

Kérem szépen ez függ attól, hogy a pénzt hogy tudja beosztani, a szakácsnak milyen a szakmai tudása és gyakorlata, mert lehet kevés pénzből laktató és jóízű ételeket kihozni. Erre szinte születni kell és átélteni. Komoly akarat kell hozzá, hogy az ember a helyét az életben becsülettel és odaadással megállja.

Mit szól egy átlag magyar falu, amikor egyszerre megjelenik huszonegy tolokocsis?

Söréden szeretettel voltak hozzánk a közösség lakói és még a környékről is nagyon sok adományt kaptunk a betegek részére. Az asszonyok hoztak tojást, tyúkot, süteményt, gyümölcsöt, zöldséget, burgonyát, paprikát. Nagyon sokat kaptunk tőlük.

Ismét Dr. Simonyi Gyulától kérdezem, hogy fogadták Önöket kezdetben a faluban?

Dr. S. Gy.: Egy tömegben a vasárnapi misén találkoztak a mozgássérültekkel. Elő-

Mariann és dr. Szinnyei Katalin a nyaraltatás során felváltva kinn lakik a táborban és így éjjel-nappal biztosítva van a gyermekek orvosi ellátása és felügyelete.

(A riport este a székesfehérvári MÁV művelődési házban, a Noé klub összejövetelén folytatódott)

Este a művelődési házban találkozott a társaság. Ahogy körülnéztek, legalább kétszázan lehetünk, rengeteg torta és mindenféle aprósütemény van az asztalokon. Ide érkezett meg Horváth Klára is, a Mozgássérültek Fejér megyei Egyesületének elnöke. Hogy értékeled ezt az elmúlt hat évet?

H. K.: Amikor engem megkerestek, nagyon örültem neki. Egyrészt ezek a mozgássérült gyermekek egy lelki többletet kapnak: szeretetet, fiatal társaságot, kiszakadnak a családból. Mert ez is egy óriási gond, hogy ezek a gyerekek soha nem tudnak igazán felnőtté válni, mert nincs olyan közeg körülöttük, amely erre inspirálná őket. Viszont a tábor alatt ők is megtanulják, mi az, hogy